

Külföldi botanikai dolgozatok ismertetése.

Referate über die ausländischen botanischen Arbeiten.

Pax F.: Einige interessante Pflanzen aus der Karpathenflora. Jahresb. der Schles. Ger. f. vaterl. Kultur 1911. I. Breslau 1912 p. 26–27.

Kiemelendők:

Hervorzuheben sind:

Gymnosporangium Ameliancheris E. FISCH. (Fenyőháza), *Veronica alpina* L. var. *Musalae* VEL. (Negoi—Vurfu Serbota), *Ligularia sibirica* (L) CASS. (Bucesec, Valea Jepi), *Hieracium rhodopeum* GR. (Bucesec, Abhänge der Karaiman 2200 M am oberen Ausgange der Jepischlucht), *H. valdepilosum* VILL. (Jepischlucht'), *H. Krasani* WOL. (Retyezát, Lunca Berhina im Lepusniktale), *H. Zanogae* PAX. (*sparsiflor.* × *transsylv.*) (ebenda), *H. trebevicianum* MALY (Retyezát, Stina Rades), *H. Paltinae* JÁV. et ZAHN (*nigrescens* × *sparsiflorum*) (Retyezát, Zanogasee). D.

Hugo Zapalowicz: *Conspectus Florae Galiciae criticus* Vol. III. W. Krakowie 1911.

Nem mulaszthatjuk el, hogy szaktársaink figyelmét fel ne hívjuk erre a Kárpátok flórájára való vonatkozásai folytán rendkívül fontos munkára (I. kötet megjelent 1906; II. k. 1908-ban), melyben nagyszámu új faj, változat és forma van megkülönböztetve. Kritikus alakokörökön belől egész sor új formák megkülönböztetése mindenestre a szerzőnek a megszokottnál nagyobb formaérzékéről tesz tanúságot, azonban egyeseket nézetünk szerint még kritikai felülvizsgálat alá vetni volna szükséges, szintúgy hálás munka volna azokat a magyar botanikusoktól megkülönböztetett alakokkal, melyek közül egyesek úgy látszik nem állottak a szerzőnek rendelkezésére, összhangba hozni.

Mindenestre a szerző érdemének kell betudnunk, hogy rámutatott egyes fajoknak a Kárpátokban formákban való

Wir können nicht umhin, die Aufmerksamkeit unserer Fachgenossen auf dieses in seinen Beziehungen zur Karpathenflora ausserordentlich wichtige Werk (Band I. erschienen 1906, Band II. 1908) zu lenken, in welchem eine Anzahl neuer Arten, Varietäten und Formen unterschieden werden. Die Unterscheidung einer ganzen Reihe von Formen innerhalb kritischer Formenkreise beweist den aussergewöhnlichen Formensinn des Verfassers. Unserer Ansicht nach werden einige noch einer kritischen Überprüfung Stand halten müssen; auch wäre es eine dankbare Arbeit, sie mit den von Seite ungarischer Botaniker unterschiedenen Formen, von welchen einige dem Verf. nicht zu Gebote gestanden zu sein scheinen, in Einklang zu bringen. Dem Verf. gebührt jedenfalls das Verdienst, auf

gazdagságára, úgyhogy munkáját a Kárpátok flórája tanulmányozásánál a legnélkülözheteflenebbek közé kell soroznunk.

Dr. Lujo Adamović: Die Pflanzenwelt Dalmatiens. Leipzig 1911 (Verl. v. Dr. Klinkhardt) 8° 120 S. Mit 72 Tafeln. Preis in Orig. Lwbd. 4 Mk. 50 Pf.

Az a nagyszámú egészen idegenszerű növényalak, melyekkel a Közép- vagy Észak-Európából jövő utazó Dalmáciában lépten nyomon találkozik, bizonyára már sokban óhajt ébresztett egy olyan botanikai zsebkönyv után, melyből az érdeklődő nemcsak a fák s a feltünőbb egyéb növények neveit tudhatja meg, hanem felvilágosítást nyerhet a flóra összetételéről s az előforduló növényzeti formációk biológiai és elterjedési viszonyairól is. Ezt a célt el is éri az ismert növénygeografus tollából kikerült könyv, még pedig a legogyszerűbb és legbiztosabb módon, amennyiben tömör, de mégis a legfontosabb tudnivalókat tartalmazó szöveg kíséretében nagyszámú jó, sőt néhány kiválóan sikerült növényzeti képet és egyes növényrajzokat mutat be.

A szépen kiállított és jutányos árú könyvet a botanikus szakemberek is szívesen fogják magukkal vinni, ha más speciális célt nem is akarnak elérni, minthogy néhány nagyon feltűnő adatot (pl. *Cen-*

den Formenreichtum vieler Arten in den Karpathen hingewiesen zu haben, so dass sein Werk zu einem der unentbehrlichsten Handbücher beim Studium der Karpathenflora geworden ist. D.

Die grosse Zahl gänzlich fremdartiger Pflanzengestalten, welchen der aus Mittel- u. Nord-europa kommende Reisende auf Schritt und Tritt in Dalmatien begegnet, hat gewiss schon bei manchem den Wunsch nach einem handlichen botanischen Führer erweckt, aus welchem er nicht nur die Namen der auffallendsten Bäume und Kräuter, sondern auch etwas über die Zusammensetzung, die biologischen- und Vorkommensverhältnisse der ihm begegnenden Pflanzenformationen erfahren könnte. Diesen Zweck erfüllt dieses aus der Feder des gewiegten Pflanzengeographen stammende Buch auf dem einfachsten und sichersten Wege, nämlich durch Vorführung einer grossen Anzahl guter ja einiger vortrefflicher Vegetationsbilder und einzelner Pflanzenabbildungen in Begleitung eines knappen, doch das wichtigste herausgreifenden Textes.

Auch Botaniker vom Fache werden das sehr schön ausgestattete und dabei preiswürdige Buch gerne mitführen, wenn sie mit ihm auch keine anderen speziellen Zwecke verfolgen wollten als einige

taurea erithmifolia és *Dianthus multinervis** a Pelagosa szigetén, *Salvia grandiflora* Lissán, *Gnaphalium Hoppeanum* a Lovčenen stb.) megerősítsenek s a tudomány részére biztosan megállapítsanak vagy meggyőződjenek arról, hogy Cattaro legközelebbi környékének flórája is még mindig többel kecsegtet, mint amennyit a könyv szövege (7. oldal) szerint várhatnánk.

sehr auffallende Angaben (z. B. *Centaurea erithmifolia* u. *Dianthus multinervis**) auf der Insel Pelagosa, *Salvia grandiflora* auf Lissa, *Gnaphalium Hoppeanum* auf dem Lovčeen etc.) zu bestätigen u. für die Wissenschaft sicher zu stellen oder sich zu überzeugen, dass die Flora der nächsten Umgebung von Cattaro denn doch etwas mehr bietet, als man nach dem Texte des Buches (p. 7) erwarten würde. D.

R. T. Günther: Oxford Gardens. Oxford 1912. 8° 280 p.

A pompásan kiállított és gazdagon illusztrált kötet Anglia eme legrégibb (és még ma is fennálló) botanikus kertjének kimerítő történetét és mai állapotának leírását tartalmazza.

Mintául szolgálhat egy kert történetének exact módon való leírására.

Das prächtig ausgestattete und reichlich illustrierte Buch enthält die ausführliche Geschichte dieses (unter den heute existierenden) ältesten botanischen Gartens Englands und die Beschreibung seines heutigen Zustandes.

Es kann als Muster einer exact geschriebenen Geschichte eines Gartens gelten. D.

Dr. Albert Thellung: *La Flore adventive de Montpellier* Cherbourg, 1912. 8° 728 p. Ara (Preis) 12 Mark. In Commission bei Osw. Weigel, Leipzig.

Érdemesnek tartjuk felhívni figyelmét mindazoknak, kik az adventivus flórával foglalkoznak a szerzőnek ismert alaposágával készült ezen munkájára, mely magában foglal minden jelentősebbet, mely ezen a téren mai napig megjelent.

Wir machen alle Fachgenossen, die sich für Adventivpflanzen interessieren auf dieses wichtige und mit der bekannten Gründlichkeit des Verfassers durchgearbeitete Werk aufmerksam, das wohl das Bedeutendste darstellt, was bisher auf diesem Gebiete erschienen ist.

*) Ez a növény Pomo szigetén az egyetlen eddig ismert termőhelyén teljesen kihalt! Sem a referens, sem a nemrégiben ott járt bécsi expedíció nem tudta ezt a növényt, melyet egy ideig Comisán eszerépen is műveltek, megtalálni.

*) Diese Pflanze ist auf ihrem einzigen bisher bekannten Standorte, dem Scoglio Pomo gänzlich ausgestorben! Weder der Ref. noch die in jüngster Zeit dorthin entsandte Wiener Expedition konnte diese Pflanze, die einige Zeit in Comisa in Topfen in Cultur stand, auffinden.

Zapalowicz, H. Ze zstrefy roślinności Karpackiej VII. (Recherches dans la zone de la flore carpathienne).

«Kosmos (Lwow) XXXVII. 1912.

A cikk az Északkeleti Kárpátokban a postglacialis és glacialis formációkra vonatkozó néhány fontos észleleten kívül még számos növénygeographiailag érdekes adatot tartalmaz, mint:

Cystopteris Huteri HAUSM. (*Piatra arsa*), *Woodsia hyperborea* R. BR. (Farko), *Avena planiculmis* d) *trojagensis* ZAP. (Trojoga) *Poa laxa* b) *ineuensis* ZAP. (Űnökő), *Aconitum moldavicum* f. *arsense* ZAP. (*Piatra arsa*), f. *album* ZAP. (ebenda); A. «Napellus» L. h) *czarnahorensis* ZAP. (Farko); *Ranunculus* «*Villarsii* DC» a) *marmarosiensis* ZAP. (Űnökő), *Dianthus compactus* var. *pocutomarmarosiensis* ZAP., (Poloninka), *Silene Jundzillii* ZAP. (*Piatra arsa*); *Arabis arenosa* subsp. *Borbásii* ZAP. (Űnökő, *Piatra arsa*), *Draba carnithiaca* HOPPE subsp. *orientigena* ZAP. (Farko), *Erysimum hungaricum* ZAP. (Lostun) n. A.

P. Janzen: Die Jugendformen der Laubmoose und ihre Kultur. Mit 21 Abbild. im Text. — Sond. Abdr. ans d. 35. Bericht des Westpreussischen Botan. zool. Vereins, Danzig 1912: 1–62. — 8°.

Az általános érdeklődésre számot tartható becses cikk történeti vázlat után a mohaspórák csíráztatásához alkalmas tápláló medimokat és oldatokat, a kulturákkal való bánásmódot ismerteti. Majd szép rajzok kíséretében 20 moha spórájának csírázását írja le a fiatal növény kifejlődéséig. Táblázatban foglaltnadja az elért kísérleti eredményeket s ebből vonja le végkövetkeztetéseit. Az igen nagy értékű cikk sok tanulságot nyújt s a mohász-irodalomnak nagy nyeresége.

Der Artikel enthält nebst einigen wichtigen Beobachtungen über postglaciale und glaciale Formationen in den nordöstlichen Karpathen eine Anzahl von pflanzengeographisch interessanten Angaben z. B.

Die wertvolle Abhandlung des Verf. — welche auf allgemeines Interesse Anspruch erheben darf — beginnt mit einer historischen Schilderung über die Keimung der Sporen; dann werden die Nährlösungen, Nährboden und die Anlage von Kulturen ausführlich besprochen. Unter Beigabe von schönen Illustrationen beschreibt der Verf. die Keimung bis zur Entwicklung der jungen Pflanzen von 20 verschiedenen Moosen. Rückblick und Schlussbetrachtung schliessen die lehrreiche Abhandlung, welche wir für eine höchst wertvolle Bereicherung der bryologischen Literatur halten. Gy.

J. Győrffy: *Molendoa tenuinervis* Limpr. in *America arctica*. (With. Plate III.) — *The Bryologist* Vol. XV. 1912 Numb. 5.: 75—81.

Szerző a J. CARDOT és DR. N. BRYHN-től kapott példákon végzett vizsgálata alapján kimutatja, hogy az arcticus Amerika-ból közölt «*Gymnostomum laeve*» BRYHN (in Report of the second Norw. Arct. Exp. in the «Fram» 1898—1902 No. 11 Kristiania 1907:53, Tab. I. Fig. 1) semmi egyéb, mint — *Molendoa tenuinervis* LIMPR. ♀ A cikkhez tartozik a III. tábla 1—14. rajza.

Der Verf. weist auf Grund der an den von J. CARDOT und DR. N. BRYHN erhaltenen Exemplaren ausgeführten Untersuchung nach, dass das aus dem arctischen Amerika mitgeteilte «*Gymnostomum laeve*» BRYHN (in Report of the second Norw. Arct. Exp. in the «Fram» 1898—1902 No. 11, Kristiania 1907:53, Tab. I. Fig. 1) nichts anderes, als — *Molendoa tenuinervis* Limpr. ♀ ist. Zu dieser Arbeit gehören die Abbildungen 1—14 der Tafel III.

γ.

Gyűjtemények. — Sammlungen.

Kryptogamae exsiccatae editae a Museo Palatino Vindobonensi. Centuria XX. Wien 1912.

A schedaival együtt megjelent XX. centuria következő hazai adatokat tartalmazza:

In der XX. Centurie, welche samt den Schedae erschienen ist, sind folgende Arten aus Ungarn ausgegeben:

Fungi (Dec. 74—77): 1901. *Ustilago bromivora* ad collem «Gellérthegy» pr. Budapest, det. F. Bubák, leg. J. Tuzson, 1913. *Lepiota procera* (in silvaticis «Kamaraerdő» ad Budapest, leg. FILARSKY), 1914. *Geaster Schmideli* (in arenosis dietis «Nyír» pr. Kecskemét, leg. L. HOLLÓS), 1915. *G. Bryantii* (in robinetis pr. Félégyháza ad «Szent Kut» leg. L. HOLLÓS), 1916. *Myriostoma coliforme* (in robinetis pr. Kecskemét leg. L. HOLLÓS), 1917. *Sphaerotheca tomentosa* (in silva «Schurwald» pr. Szt. György, leg. J. A. BÄUMLER), 1919. *Sphaerella innumerella* (in turfosis «Rétyi Nyír» leg. G. MOESZ), 1920. *Gnomonia leptostyla* (in horto ad Pozsony leg. J. A. BÄUMLER), 1924. *Coccophacidium Pini* (in horto urbis Pozsony leg. J. A. BÄUMLER), 1927. *Helotium serotinum* (pr. Pozsony leg. J. A. BÄUMLER), 1933. *Phyllosticta latemarensis* (in pratis ad cacumen montis Suskuluj ad confines Romaniae leg. J. Tuzson), 1934. *Septoria Kalchbrenneri* (in silva «Schurwald» pr. Szt. György, com. Pozsony, leg. J. A. BÄUMLER), 1938. *Passalora bacilligera* (in valle Gross-Weidritzal ad Pozsony, leg. J. A.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1912

Band/Volume: [11](#)

Autor(en)/Author(s): diverse

Artikel/Article: [Külföldi botanikai dolgozatok ismertetése. Referate über ausländische botan. Arbeiten. 287-291](#)